

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)

**IV Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2022 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). – Мукачево: МДУ, 2022. – 272 с.

***Відповідальний за випуск:** ФЕЄР Оксана – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, відповідальна за наукову роботу кафедри.*

***Технічний редактор:** ТОВТ Тетяна – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2022
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

Коломієць Д.В., Уманців Г.В. Ідентифікація прав на об'єкти інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів з метою оцінки	110
Крамський С.О. Інтеграція агропродовольчих хабів до глобальних ринків логістичних ланцюгів вартості	113
Кривун М.В. Стратегічні напрями підвищення економічної ефективності молокопереробних підприємств	114
Курепін В.М. Роль штучного інтелекту в управлінні персоналом та професійними ризиками на підприємствах	118
Лизанець А.Г., Бабинець А.В. Управління кадровими ризиками в організації	121
Лизанець А.Г., Ремета М.М. Прогресивні методи оцінювання персоналу	123
Лизанець А.Г., Скуба А.М., Садіков Д.А. Мотиваційні основи управління продуктивністю роботи торгового персоналу	126
Лизанець А.Г., Турок Я.М. Управління збутовими ризиками підприємства в умовах нестабільності бізнес-середовища	129
Мазуркевич О.П., Драч Я.В. Проблеми та перспективи розвитку музейного туризму	131
Мазуркевич О.П., Кирилішена Т.В. Управлінська праця: її особливості в умовах сьогодення	133
Маслиган Р.М. Сутність категорій кіберспортивний клуб та клубна система кіберспорту	137
Микуланинець С.І. Теоретичні основи управління людськими ресурсами в умовах крос-культурного середовища	138
Овод Л.В., Марківська А.А. Дослідження зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на формування амортизаційної політики підприємства	140
Проскура В.Ф., Гурзан Н. Основні завдання та функції аналітичного забезпечення антикризового управління підприємством	142
Росола У.В., Росола О.А. Цифровізація як чинник розвитку управління підприємством	145
Туль О. Проблеми функціонування комунальних підприємств в сучасних умовах та шляхи їх вирішення	146
Хаустова К.М. Роль цифрових технологій у забезпеченні адаптивності управлінських систем	148
Хаустова К.М., Воробок А.Р. Ресурсне забезпечення підприємств в умовах турбулентності	150
Шашовець Й.П. Оцінювання схильності до ризику системи управління підприємством	153
Шуванова О.В., Бондаренко В.С. Теоретичні підходи до аналізу товарної стратегії фармацевтичної компанії	155
Юрик М. ABC/XYZ-аналіз як засіб управління асортиментом торговельного підприємства	156

ОЦІНЮВАННЯ СХИЛЬНОСТІ ДО РИЗИКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Не викликає сумнівів той факт, що міцні ринкові позиції підприємства на ринку, його конкурентоспроможність, ступінь досягнення стратегічних цілей діяльності безпосередньо залежать від того, наскільки його керівництво здатне та вмотивоване йти на ризик, приймати нестандартні (креативні) управлінські рішення.

Управлінські рішення, які приймаються суб'єктами господарювання в умовах нестабільності, невизначеності, мінливості чинників бізнес-середовища, завжди пов'язані з певним ступенем ризику. Це однаковою мірою стосується як колегіальних, так і одноосібно прийнятих рішень. В менеджменті керівник, який намагається всіляко уникати необхідності йти на ризик, дотримується стандартних, шаблонних процедур та підходів до вирішення різноманітних проблем, що виникають в практиці управління господарською діяльністю фірми, може вважатися ефективним управлінцем тільки за умови тривалої стабільності параметрів функціонування організації, але така ситуація в сучасних реаліях є майже неможливою.

Будь-яку керуючу систему можна охарактеризувати за таким специфічним критерієм як рівень її схильності до ризиків. При цьому є два діаметрально протилежні сприйняття суб'єктами управління доцільності ризикової діяльності у бізнесі : перше притаманне тим керівникам, які готові до ризику, націлені на досягнення успіху навіть ціною великих зусиль та витрат ; друге – характерне для тих менеджерів, які не вмотивовані ризикувати, і насамперед прагнуть уникнути невдач та не приймати рішення, результат яких не є прогнозованим або може відхилитися від заданих параметрів.

Система управління, яка має невисокий рівень схильності до ризиків, як правило, має досить стабільні параметри функціонування, але меншою мірою схильна до впровадження інновацій, господарська діяльність таких підприємств характеризується невисокими показниками рентабельності. Ті системи управління, в яких існує готовність, вмотивованість та уміння йти на ризик, часто займають позиції лідера на ринку (якщо це комерційні структури), можуть працювати з високими показниками прибутковості діяльності протягом певного періоду часу, водночас ймовірність зазнати невдачі (банкрутства, реорганізації, зміни власників та форми власності) в таких суб'єктах є значно вищою.

Отже, оцінювання рівня схильності до ризику системи управління підприємством може здійснюватися :

- з метою прогнозування «поведінки» суб'єкта господарювання в певних кризових чи нестандартних умовах діяльності,
- для визначення доцільності запровадження на такому підприємстві певних інновацій (якщо система управління мало схильна до ризиків, то існує висока ймовірність «відторгнення» інновації вже на початкових етапах її впровадження) ;
- для обґрунтування напрямків здійснення ризик-менеджменту в даній організації ;
- для оцінки «слабких місць» в системі управління ризиками та розробки способів їх усунення.

Коли йдеться про управління ризиками, у переважній більшості тематичної літератури цей процес ідентифікується як оцінювання та запобігання ризиків. Це закономірно, але таке бачення управління ризиками є доволі вузькоспрямованим, адже не

розкриваються моменти, пов'язані із організаційним забезпеченням подолання та уникнення ризиків, із плануванням антисипативних заходів, моніторингом ризиків, прийняттям управлінських рішень тощо [1].

На нашу думку, оцінювання схильності до ризику системи управління підприємством доцільно здійснювати на основі врахування наступних трьох груп факторів :

- 1) рівень схильності до ризику керуючої системи організації, відповідальної за розробку та прийняття управлінських рішень (менеджерів, спеціалістів);
- 2) здатність та готовність персоналу підприємства сприймати ризикові підходи до вирішення різних проблемних ситуацій в практиці господарської діяльності;
- 3) наявність в компанії організаційних, матеріальних, фінансових ресурсів стійкості до ризику (так званий рівень ризикозахищеності підприємства).

Показниками особистісної готовності керівників до управління ризиками визначено : усвідомлення керівниками необхідності і важливості управління ризиками, наявність мотиваційної настанови до управління ризиками, схильність керівників до ризику, настанова на позитивні зміни, толерантність до невизначеності, асертивність, гнучкість мислення [2, с. 20].

Важливо також зазначити, що шанси на успіх в тій чи іншій ризиковій ситуації завжди співставляються людиною з існуючими можливостями контролювати розвиток ситуації, коригувати власну поведінку у випадку несприятливого розвитку подій, вчасно запобігати негативним наслідкам зробленого вибору тощо. Тобто рівень схильності до ризику керівників підприємств залежить не стільки від їх психологічних характеристик, скільки від широкого спектру конкретних організаційно-економічних умов, в яких функціонує підприємство.

Діагностику рівня особистісної готовності до ризику можна здійснювати за різними методиками, одна з найбільш застосовуваних – методика PSK Шуберта.

Оцінювання готовності до ризику персоналу організацій, на нашу думку, не можна здійснювати за допомогою тих самих підходів, що й при оцінці схильності до ризику керівників. Персонал виступає у якості «приймача» управлінських рішень з елементами ризикованості, тому рівень схильності працівників до ризику потрібно оцінювати, насамперед, аналізуючи ступінь опору нестандартним підходам в управлінні [3, с. 107].

Конкретний перелік критеріїв, за якими можна здійснити оцінку схильності персоналу до ризику, не може бути сталим і стандартним, однак в загальному вигляді про ступінь готовності персоналу до інноваційних, ризикових елементів в діяльності організації може свідчити:

- рівень опору нововведенням;
- ступінь залучення співробітників до програм та заходів з управління ризиками на підприємстві, а також характер цього залучення (добровільне чи примусове, реальне чи формальне);
- наявність у персоналу «права на помилку» під час реалізації нестандартних, ризикових ідей та способів вирішення різних господарських ситуацій.

Рівень ризикозахищеності самого підприємства є інтегральним показником, що використовується для оцінки дієвості побудованої системи ризик-менеджменту. Ризикозахищеність підприємства в буквальному розумінні означає ефективність управління ризиком діяльності підприємства. Критеріями ризикозахищеності організації можуть бути такі показники: фінансова стійкість, прибутковість, наявність і структура власних обігових коштів, характеристика схильності до ризику системи управління [4, с. 196].

Розробка та удосконалення системи ризик-менеджменту підприємства, в тому числі й методики оцінювання схильності до ризику системи управління господарюючих суб'єктів, є складною, широкою за змістом та комплексною проблематикою, яка потребує

подальших наукових досліджень в даному напрямку. Практична значимість таких досліджень полягатиме у посиленні конкурентних позицій, організаційної та фінансової стійкості підприємств в умовах нестабільності та несприятливих чинників зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Кузьмін О.С., Мельник О.Г., Мукан О.В. Сиротинська Н.М. Управління ризиками в системі процесно-структурованого менеджменту. *Ефективна економіка* № 4, 2011. URL: <http://www.econotyu.nauka.com.ua/?op=1&z=530> (дата звернення : 19 березня 2022 р.)
2. Долженков О. О., Черненко Н. М. Особистісна готовність керівників до управління ризиками. // *Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету*. 2017. № 5. С. 18-23.
3. Толпежніков Р. Методологія управління організаційними змінами на підприємствах. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія Економічні науки. Вип.41. Част. 1. С. 105-111.*
4. Степанова А. А. Ризикозахищеність підприємства в сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. № 5 (50). 2011. С. 195 – 199.*

УДК 33.7:519.86

ШУВАНОВА О.В.

кандидат фармацевтичних наук,

старший викладач кафедри фармацевтичного менеджменту та маркетингу,

БОНДАРЕНКО В.С.

здобувач спеціальності 226 «Фармація. Промислова фармація»,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ТОВАРНОЇ СТРАТЕГІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ КОМПАНІЇ

Для успішної діяльності на ринку потрібна детально розроблена та добре продумана товарна стратегія. Стратегічні рішення щодо формування товарного асортименту є головними в рамках загальної маркетингової стратегії підприємства. Вони дозволяють ефективно вирішувати питання управління різними сферами діяльності підприємства з точки зору їх місця і ролі в задоволенні потреб ринку і здійснення капіталовкладень в кожну з сфер.

Метою дослідження є аналіз напрямків формування товарної стратегії підприємства та її узгодження з цілями маркетингу.

Товарна стратегія розробляється на перспективу і передбачає рішення принципових задач, пов'язаних з оптимізацією структури товарів, в тому числі і з точки зору їх приналежності до різних стадій життєвого циклу; розробкою і впровадженням на ринок нових товарів; забезпеченням якості і конкурентоспроможності товарів; прийнятим рішенням, пов'язаним з ринковою атрибутикою товарів тощо.

Для аналізу товарного асортименту використовують декілька моделей. Самою відомою з них є матриця BCG (Boston Consulting Group), яка заснована на теорії життєвого циклу товару та використовується для встановлення пріоритетів у товарному асортименті. Вважають, що компанія для утримання стабільного положення повинна мати в асортименті як товари з перспективою зростання, що потребують значних фінансових вкладень, так і товари що забезпечують високий і стабільний дохід, але не мають перспектив зростання [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>